

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 kwietnia 2016 r.

Pozycja 295

POSTANOWIENIE

z dnia 1 kwietnia 2016 r.

Sygn. akt Ts 29/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz – przewodniczący i sprawozdawca
Marek Zubik
Stanisław Biernat,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

art. 118 § 6 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) z art. 31 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 21 stycznia 2016 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) wystąpił o zbadanie zgodności art. 118 § 6 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.; dalej: kpc) z art. 31 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Skargę konstytucyjną sformułowano w związku z następującą sprawą. Dla skarżącego Sąd Rejonowy w T. (dalej: Sąd Rejonowy w T.) ustanowił pełnomocnika z urzędu do sporządzenia i złożenia skargi konstytucyjnej, który przedłożył sądowi opinię o braku podstaw do wniesienia takiej skargi. W związku z tą opinią skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w T. o zmianę ustanowionego pełnomocnika z urzędu i o odrzucenie kandydatury pełnomocnika wskazanej przez okręgową radę adwokacką. Postanowieniem z października 2014 r. Sąd Rejonowy w T. oddalił wniosek skarżącego. Skarżący zażądał uzasadnienia tego postanowienia, jednak Sąd Rejonowy w T. oddalił wniosek skarżącego postanowieniem z grudnia 2014 r. Na to postanowienie skarżący wniósł zażalenie, które Sąd Okręgowy w K. (dalej: Sąd Okręgowy w K.) oddalił postanowieniem z czerwca 2015 r.

Zdaniem skarżącego art. 118 § 6 kpc jest podstawą prawną orzeczeń wydanych w jego sprawie. Wskazuje on, że: „ww. przepis nie reguluje przesłanek zmiany pełnomocnika z urzędu w wypadku sporządzenia przez niego opinii o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej. Przepis ten reguluje jedynie przypadek, gdy opinia nie została sporządzona z zachowaniem należytej staranności”. Podnosi przy tym, że:

„pełnomocnik wyznaczony do oceny zasadności wniesienia skargi konstytucyjnej dokonuje swoistego przedsądu, co może uniemożliwić dalsze wniesienie skargi, pomimo że skarżący teoretycznie może wyznaczyć pełnomocnika z wyboru. Zauważyć należy, że nie każdy ma możliwość zapłaty stawek rynkowych pełnomocnikowi z wyboru. W związku z powyższym brak innej regulacji niż wymieniona w art. 118 § 6 kpc narusza (...) prawo do rozstrzygnięcia sprawy przez bezstronny, niezawisły sąd”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga konstytucyjna spełnia wymagania określone w art. 64-66 ustawy z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK) i czy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 77 ust. 3 ustawy o TK.

Zgodnie z art. 77 ust. 2 ustawy o TK, jeżeli skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w tej ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, przewodniczący składu orzekającego wydaje zarządzenie, w którym wzywa do ich usunięcia w terminie 7 dni od doręczenia tego zarządzenia. Nieusunięcie braków formalnych skargi w terminie jest – w świetle art. 77 ust. 3 pkt 1 ustawy o TK – podstawą do odmowy nadania jej dalszego biegu. Trybunał zwraca jednak uwagę na to, że nieuzasadnione jest wzywanie do uzupełnienia braków skargi, jeśli prowadziłoby ono jedynie do bezpodstawnego przedłużenia jej wstępnego rozpoznania. Są bowiem sytuacje, jak wskazuje, w których już z treści skargi i dołączonych do niej dokumentów jasno wynika, że nie można nadać jej dalszego biegu. Z sytuacją taką mamy do czynienia w sprawie skarżącego.

Trybunał wyjaśnia, że skarga przysługuje tylko temu, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, dlatego należy w niej wskazać, która konstytucyjna wolność lub które konstytucyjne prawo skarżącego i w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone, a także uzasadnić zarzut niezgodności przedmiotu kontroli ze wskazanymi konstytucyjnymi wolnością lub prawem, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie (art. 65 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o TK).

Źródłem naruszenia praw skarżącego jest – w jego ocenie – art. 118 § 6 kpc, zgodnie z którym, jeżeli opinia o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej nie została sporządzona z zachowaniem zasad należytej staranności, sąd zawiadamia o tym właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy wydający ją adwokat lub radca prawny. W takim przypadku właściwa okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych wyznaczy innego adwokata lub radcę prawnego. Skarżący wskazuje, że art. 118 § 6 kpc narusza jego „prawo do rozstrzygnięcia sprawy przez bezstronny, niezawisły sąd”. Według niego prawo to ma wynikać z przywołanego w skardze art. 45 ust. 1 Konstytucji. Skarżący nie definiuje jednak wyraźnie „sprawy”, której rozpatrzenia domagałby się przed sądem. Nie wiadomo też, czy jej rozpatrzenie miałoby polegać na badaniu przez sąd podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej (tak zdaje się postulować skarżący). Istotne w świetle okoliczności stanu faktycznego, które przyczyniły się do wniesienia analizowanej skargi, jest to, że art. 118 § 6 k.p.c. nie jest adresowany do skarżącego, co wyklucza możliwość kontroli jego zgodności z art. 45 ust. 1 Konstytucji w postępowaniu skargowym. Najwyraźniej ostatecznie dostrzega to sam skarżący, kwestionuje bowiem ten przepis ze względu na „brak regulacji”, która umożliwiałaby mu zmianę pełnomocnika w razie sporządzenia przez niego opinii o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Trybunał stwierdza nadto, że skarżący nie wywodził z art. 31 ust. 1 czy art. 79 ust. 1 Konstytucji jakichkolwiek praw podmiotowych, których ochrony mógłby domagać się w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej. Wskazuje przy tym, że

z całą pewnością żaden z tych przepisów nie wyraża prawa, które mogłoby być naruszone przez art. 118 § 6 kpc.

Wobec powyższego Trybunał mimo niewezwania skarżącego do uzupełnienia braków ma podstawę, aby uznać, że skarga nie spełnia (i nie spełniałaby – nawet po uzupełnieniu braków formalnych) wymagania wynikającego z art. 65 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o TK, dlatego należy odmówić nadania jej dalszego biegu.

Należy również przypomnieć, że zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi może być wyłącznie ustawa lub inny akt normatywny, będące podstawą ostatecznego orzeczenia o konstytucyjnych prawach skarżącego. Dlatego też zgodnie z art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK trzeba w niej określić przedmiot kontroli – przepis ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją.

Trybunał podkreśla, że art. 118 § 6 kpc nie mógł być podstawą żadnego z orzeczeń wydanych wobec skarżącego, jak zostało to już bowiem wyjaśnione, skarżący nie jest jego adresatem. Pośrednio z tym przepisem łączy się tylko postanowienie Sądu Rejonowego w T. z października 2014 r., w którym sąd oddalił wniosek skarżącego o zmianę ustanowionego pełnomocnika z urzędu oraz o odrzucenie kandydatury pełnomocnika wskazanej przez okręgową radę adwokacką. Skarżący jako ostateczne orzeczenie o swoich konstytucyjnych prawach wydane na podstawie art. 118 § 6 kpc, wskazał jednak postanowienie Sądu Okręgowego w K. dotyczące wyłącznie kwestii uzasadnienia postanowienia z października 2014 r., podczas gdy uzasadnienie tego judykatu pozostawało bez wpływu na spełnienie wymogu wyczerpania przez niego drogi prawnej. Trzeba przy tym zaznaczyć, że gdyby skarżący powiązał początek biegu terminu z doręczeniem mu postanowienia Sądu Okręgowego w K. z października 2014 r., to jako że skarga została złożona dopiero 21 stycznia 2016 r., niewątpliwie należałoby uznać, iż wniesiono ją po upływie terminu przewidzianego w art. 64 ustawy o TK. Konstatacji tej nie zmienia to, że skarżący nie przedstawił wszystkich informacji koniecznych do ustalenia, czy skargę wniesiono w terminie (w szczególności nie podał daty doręczenia mu postanowienia z października 2014 r.). Bez cienia wątpliwości można bowiem stwierdzić, że błędnie powiązał on początek biegu terminu z doręczeniem mu postanowienia Sądu Okręgowego w K. z czerwca 2015 r. oddalającego zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w T. z grudnia 2014 r. o oddaleniu wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia tego sądu z października 2014 r.

W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że skarga nie spełnia wymagań określonych w art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK oraz art. 64 ustawy o TK, co również uzasadnia odmowę nadania jej dalszego biegu.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny uznał skargę za oczywiście bezzasadną i na podstawie art. 77 ust. 3 pkt 3 ustawy o TK postanowił jak w sentencji.